

LBRIS

We know
books

AMY NEFF

**CÂND
TE-AM IUBIT
CEL MAI MULT**

Traducere din limba engleză
LAURA BERTEANU

LITERA
București

CAPITOLUL 1

Evelyn

Iunie 2001

Cuvintele lui Joseph plutesc, așteptând. Mă întind și-i iau mâna, simțind cum mă liniștește harta bătăturilor din palma lui, cu cuticulele murdare de pământ, pentru că a plantat bulbi în după-amiaza asta. Degetele îmi tremură în strânsoarea lui. Acolo unde ni se întâlnesc, palmele ni se udă de transpirație.

Copiii stau în fața noastră, pe canapeaua lăsată. Tac. Cele două lămpi de lângă noi emit o lumină galbenă de sub abajururi. Joseph le-a aprins când s-a făcut întuneric, pentru că nimeni nu voia să întrerupă conversația și să se ridice să aprindă lustra. Lumina lunii se revarsă peste cele două piane din birou, răsfrângându-se din clapele de fildeș. Ferestrele sunt deschise spre noaptea care s-a furișat în timp ce vorbeam și aerul este greu și înăbușitor. Este deosebit de cald pentru un sfârșit de primăvară în Connecticut. Singurele sunete care se aud sunt bâzâitul ventilatorului din tavan și ecoul valurilor de pe țărmul Bernard, plaja de după colț.

Pe când copiii încă erau mici și casa noastră încă era „Pen-siunea Oyster Shell“, măsuța de cafea era ascunsă sub puzzle-uri terminate doar pe jumătate, care înfățișau faruri din New England. În seara asta, este îngropată sub aperitive – cubulețe

de cașcaval care au început să lucească și să se înmoaie, ciorchini de struguri cu boabele pe jumătate mâncate și câțiva biscuiți sărați rămași stingheri pe câte un platou. Joseph mi-a spus să nu mă agit – dar Thomas venise din Manhattan și nu-l mai văzusem de la Crăciun.

Această vizită rară a fiului meu mi-a oferit pretextul să mă duc la magazinul de vinuri și brânzeturi care s-a deschis recent în oraș. Cel de vizavi de Vic's Grinders, care e acolo de când erau mici nepoții și Joseph le îndesa bancnote de un dolar în palmă și-i trimitea să-i aducă sendvișuri învelite în hârtie cerată, pe care le mâncam pe plajă. Joseph a încercat să mă facă să mă răzgândesc, dar încă nimeresc drumul, chiar dacă mă mișc mai încet acum. Misiunea m-a ținut concentrată, mi-a împiedicat mintea să alunece.

Nimeni nu vorbește, toată lumea îl așteaptă pe Joseph să-și continue preambulul prevestitor de rău, să ajungă la motivul aceste întâlniri. „Avem ceva important de discutat cu voi trei.“

Violet, mezina familiei, acum femeie în toată firea, măritată și cu patru copii, stă între fratele și sora ei, pe canapea. I-am refăcut singură tapițeria, după ce copiii au plecat de acasă și am închis pensiunea pentru oaspeți, deși păstrează, în mod inevitabil, petele șterse lăsate de nepoții noștri și pernele au început să se lase iar la mijloc.

Copiii noștri au fost crescuți aici, la Oyster Shell, așa cum a fost și Joseph.

Cum am fost și eu, într-un fel. Eu și fratele meu, Tommy, și Joseph, inseparabili și năvălind constant pe ușa cu plasă, până ce mama lui Joseph, fluturându-și șorțul și râzând, ne ușuia pe veranda din față, înainte să deranjăm oaspeții.

Anii au trecut și, fără să ne dăm seama când, copiii noștri au început să noteze rezervările în calendarul aglomerat, să măture podelele, să mă ajute să întind aluatul și să tai biscuiții pentru micul-dejun. Nepoții noștri au dat și ei o mână de ajutor, conducând oaspeții în camerele lor, dând jos de pe sârmă cearșafurile

albite de soare, curățând nisipul de pe vrafurile de șezlonguri cu furtunul de grădină. Pensiunea era mereu plină, dar chipurile veneau și plecau, asemenea bâzâitului de la radio, un zgomot de fundal pentru viața pe care ne-o construiserăm.

Chiar în timp ce ne pregătim să le spunem, nu-mi pot imagina cum o să putem lăsa totul în urmă. Tot ce vreau e să începem din nou, împreună, de la capăt.

– Nu există un mod ușor în care să pot spune asta. Nu știu cum să încep...

Joseph se bălbâie și-mi strânge cu putere mâna.

Jane, cea mai mare dintre copiii noștri, își fixează atenția asupra mea. Expresia ei este dificil de citit. Mai demult, își ascundea emoțiile în spatele coamei de păr sălbatic. Acum, este cofat profesionist, tuns până la umeri, conferindu-i o imagine care să se potrivească mai bine cu a celorlalți prezentatori de știri; și se mișcă acum cu o grație pe care nu o avea în adolescență. Trebuie să-mi întorc capul de la ea, de teamă ca expresia de pe chip să nu-mi trădeze ceea ce nu i-am spus încă.

Thomas îl privește fix pe Joseph, cu buzele strânse. Cât de mult seamănă! Amândoi de 1,80 și ceva, cu constituție de înotător, cu umeri lași și trunchi îngust. Dar, spre deosebire de Joseph, care a avut părul negru până după 60 de ani, când a început să se rărească la tâmple și să albească, Thomas a început să încărunțească de tânăr. Câteva șuvițe argintii îi sclipeau deja sub pălăria de gală la ceremonia de absolvire de la New York University. Pare mai tras la față acum decât de Crăciun și nu știu dacă el și Ann gătesc seara împreună sau dacă își mănâncă cina singur, la birou. E îmbrăcat în costum – a venit după o zi lungă de întâlniri cu alți directori. Și-a scos sacoul numai pentru că este înăbușitor de cald. Până și transpirația îi este ținută în frâu, limitată la linia părului, neîndrăznind să i se scurgă pe frunte.

– Eu și mama voastră...

Joseph se clatină pe marginea prăpastiei și ochii i se umplu de lacrimi. Nu sunt sigură că o să reușească să articuleze cuvintele.

– Știți cât de mult ne iubim, cum am fost dintotdeauna unul în viața celuilalt. Și vă iubim atât de mult și pe voi, vă rog să nu vă îndoiți de asta... e vorba că nu ne putem imagina viața unul fără celălalt în acest punct...

Aproape că intervin, ca să-mi asum vina, ca să-l salvez, să nu-l las să fie el cel care să le frângă inimile. Copiii noștri, copilașii noștri, acum mari, care odinioară mă prindeau pe după genunchi, ghemotoace de dragoste care aveau atâta nevoie de mine, mi se îngrămădeau în poală, mi se lipeau de piept, fără să fie vreodată suficient de aproape, și care apoi se duceau la școală, și plecau de acasă, și începeau vieți care nu aveau nimic de-a face cu noi, își făceau prieteni, făceau alegeri și greșeli, se îndrăgosteau și ieșeau de sub vraja dragostei – sânge din sângele nostru, cu trupurile făcute din trupurile noastre, dar fiecare cu viața lui, doar a lui, lăsându-ne pe mine și pe Joseph aici, izolați în doi, dezorientați și uluiți de anii care au trecut peste noi fără să ne dăm seama.

Trage adânc aer în piept, adunându-și puterile.

– Nu vrem să lăsăm ultimul capitol al vieții noastre la voia întâmplării, cu un sfârșit trist, prestabilit. Știu că o să pară un șoc, mi se pare și mie șocant să o spun, ne-a luat o vreme să acceptăm totul, dar considerăm că este cea mai bună decizie...

– Și decizia este...? îl îmboldește Thomas, pierzându-și răbdarea când Joseph nu mai poate continua.

– Intenționăm să ne punem capăt vieții peste un an. În iunie, anul viitor.

Vocea lui Joseph cedează.

– Îmi pare rău – ce-ai zis? întreabă Violet, căscând ochii.

– Nu vrem ca unul din noi să moară înaintea celuilalt. Nu vrem să trăim unul fără celălalt... Vrem să avem un cuvânt de spus în ceea ce privește finalul poveștii noastre.

Această explicație e rostită pe un ton mai blând, dar vocea îi e îndurerată. Încearcă din toate puterile să micșoreze greutatea

pe care o punem pe inima lor, să o ascundă într-o scrisoare de dragoste.

– Ce? întrebă Thomas.

– Da, ce tot spui acolo? bolborosește Jane, punându-și paha-rul pe masă ca și cum s-ar putea să aibă nevoie de mâini.

– Acesta va fi ultimul nostru an.

Pare ireal să-l aud pe Joseph rostind cu voce tare cuvintele, deși eu am fost cea care i le-a spus prima: „Acesta va fi ultimul meu an“.

– Glumiți!

Jane se uită de la unul la celălalt, căutând poanta.

– Nu glumim, zic eu, dorindu-mi cu disperare să fi fost așa.

– Nu înțeleg, spune Violet, cu voce rugătoare.

– O să vă explicăm.

Mă aplec spre ei, trăgându-mă pe marginea canapelei.

– Chiar vă rog, pentru că asta mi se pare o glumă proastă.

Thomas se trage înapoi pe perne, depărtându-se de mine.

– Eu și tatăl vostru îmbătrânim...

– Nu aveți 100 de ani, pentru Dumnezeu! Nici măcar 80 nu aveți, protestează Jane. Cât faceți? 76?

La anul pe vremea asta, eu o să am aproape 77 de ani și Joseph o să aibă 79 – corecții minore pe care nu vreau să le fac.

– Am spus că *îmbătrânim*. Te rog, lasă-mă să termin!

Îmi stăpânesc emoțiile. Toate justificările pe care le-am repetat împreună îmi rămân acum prinse pe limbă, gâtul mi se strânge la gândul a tot ce o să pierdem, a tot ce nu o să mai avem, la durerea pe care o invităm în paradisul nostru. Thomas se foiește, fumegând.

– Înțelegem că va veni un punct fără cale de întoarcere, când poate că unul din noi va deveni de nerecunoscut pentru celălalt, când n-o să mai putem avea grijă de celălalt, când poate că nici n-o să ne mai amintim unul de altul. Și nu putem ști când va fi acea zi, nu putem trăi la nesfârșit așa cum suntem acum. Deja am trăit mai mult decât părinții noștri, cu excepția mamei

mele... și știți cu toții cât de îngrozitor a fost asta, preț de atâția ani. Nu vrem să punem o asemenea povară asupra voastră, nici unul asupra celuilalt.

– Există cămine de îngrijire pentru bătrâni, tocmai din motivul ăsta! Există soluții raționale...

Jane încearcă să intre peste mine, dar îi dau înainte:

– Nu vrem o astfel de viață. Nu vrem o viață trăită numai pe jumătate. Nu vrem o viață unul fără celălalt, spun eu, simțind că încep să nu mai am aer.

– Și, pe bune, ce mama dracului propuneți? întreabă Thomas, strângându-și brațele la piept.

– Propunem un ultim an, spune Joseph. Un ultim an în care să trăim din plin, să lăsăm în urmă amintiri fericite pentru voi și pentru nepoți, să putem pleca pe cai mari în loc să vă lăsăm cu o amintire uscată a ceea ce am fost cândva.

– Oh, carevasăzică vă amintiți că aveți nepoți? pufnește Jane.

– Firește că da! Abia reușesc să rostesc cuvintele, lacrimile amenință să cadă. Ne-am gândit foarte mult la asta.

Thomas suflă aerul pe nas, aproape râzând.

– Și noi? Ce vă așteptați să facem noi fără voi?

Când izbucnirea lui Violet nu e întâmpinată de strigăte de susținere din partea fratelui și surorii ei, rămâne plutind în aerul umed al nopții dintre noi.

Ochii lui Jane alunecă între mine și Joseph, apoi se opresc mijiți asupra platoului cu cașcaval, ca și cum ar ascunde informații prețioase. O văd cum încearcă să raționeze totul, cum procesează lucrurile pe care i le-am spus, cum le compară cu adevărul pe care îl cunoaște ea și cum nu reușește să găsească un motiv pe care să-l poată înțelege.

Pe chipul lui Joseph apare cel mai trist zâmbet, care alungă orice umbră de putere și de certitudine – și mă rupe în două.

– Vă iubim pe toți. Vrem ca anul acesta să fie o sărbătoare, să fie plin de clipe trăite împreună, în familie.

– Sărbătoare? întrebă Thomas, parcă nevenindu-i să creadă. Sigur. Bine. Ce mai contează un milion de întrebări pe care le am – e vreunul din voi pe moarte sau ceva de genul ăsta?

Îi zâmbesc ușor.

– Toți o să murim, Thomas.

– Foarte drăguț, mamă.

– Serios acum. Ești pe moarte?

Jane e ca un ogar înțepenit în loc, cu urechile ciulite, încercând să prindă un foșnet în iarbă.

Mi-am promis că nu o să le spun. Nu încă.

– Mamă!

Forța privirii lui Jane îmi provoacă furnicături pe brațe, lumina mi se pare prea puternică.

– Mamă! repetă și Violet, luând și ea urma.

Diagnosticul mi-a confirmat, după nenumărate teste, un nume pentru lupta mea tăcută și secretă. Un motiv. Un hoț care îmi fură memoria, puterea de a funcționa, care mă face de nerecunoscut, care o să mă facă să nu-i mai recunosc pe cei dragi. Rădăcinile tuturor fricilor legate într-un singur cuvânt. *Parkinson*. Medicamentele care ar trebui să mă ajute nu au efect. Boala avansează cu o agresivitate pe care doctorii nu au anticipat-o, pe care nu o pot explica.

Fac parte din acea nefericită treime de pacienți, simt deja indicii ale demenței care o să urmeze – un coșmar pe care îl cunosc mult prea bine. Mirosul de putregai și de clor din azilul în care a fost mama, felul în care țipa, aluneca dintr-un timp în altul, arunca lucrurile, nu știa cine eram. Un sfârșit care ar fi mai dureros chiar și decât ce fac acum.

– De ce ne mințiți?

Acuzația lui Jane mi se înfige ascuțit în gât.

– Nu mințim.

Mă agăț de portiță, prinzându-mi degetele care-mi tremură sub genunchi.

– Dar cu siguranță nu ne spuneți tot adevărul.

- Evelyn, cedează Joseph, poate că ar înțelege...
- Ce să înțelegem? se lansează Violet către taică-său.
- Joseph...
- O să afle până la urmă...

Umerii i se lasă sub povara a ceea ce a rămas nespus, și-a consumat toate puterile ca să ajungă aici.

- Am discutat despre asta.

Rezist impulsului de a-l face să tacă, de a-l trage în altă cameră.

- Despre ce-ați discutat?

Ochii lui Violet sar ca o minge de ping-pong între noi; îmi amintește de un copil care vrea să știe despre ce e vorba.

- Știam eu! spune Jane, ridicând brațele.
- Nu am spus...
- Este incredibil!

Thomas se ridică și se duce lângă șemineu, sprijinindu-se cu coatele de el.

- SPUNE-NE!

Jane apasă fiecare silabă, ca și cum ar împunge o cheie într-o ușă încuiată.

- Evelyn...
- Nu voiam...
- Nu vă puteți aștepta că credem povestea asta, spune Thomas.

- Mamă, ce se întâmplă?

Vocea lui Violet e încărcată de teamă.

- Ce ar putea să fie mai rău decât să ne spuneți că tu și tata o să vă luați viața peste un an? întreabă Jane.

Și, în ciuda a tot ce simt, în ciuda absurdității întregii conversații - sau poate tocmai din cauza ei -, îmi înăbuș un râs care mi se umflă în gât asemenea unui suspin.

- Să vă purtați cu toții cu mine timp de un an de parcă aș fi făcută din porțelan. Asta ar fi mai rău.

Cuvintele-mi ies pe gură înainte să le pot opri, o mărturisire parțială, care este primul adevăr întreg.

– Așadar, o să mori, spune Jane.

– Peste un an, confirm eu, disperată să revin în punctul din care am plecat.

„Un ultim an. În iunie, anul viitor.“

– Ce de rahat! spune Thomas.

– Mamă, pe bune! Cuvintele lui Jane sunt o mână întinsă care mă îndeamnă să urc în barca de salvare. Ea, mai mult decât oricine, știe cum e să calci apa, pregătit de pericol. Chiar credeai că o să ne resemnăm?

Suflu aerul și mă ancorez în resemnarea mea. „Stadiul doi.“ Cu șase luni în urmă, stadiul întâi părase devastator. Avansează repede... în mod normal, ar putea fi luni, chiar ani între stadii, nu se poate ști. Dar la tine...“

Acum, aș da orice să cobor iar pe treapta inferioară. Joseph are dreptate, desigur. Adăpostul pe care l-am ridicat în jurul bolii mele e făcut doar din bețe și nuiele. Chiar dacă nu aș recunoaște acum, s-ar prăbuși cât de curând sub presiunea lor.

– Am Parkinson. Avansează mai repede decât au prezis doctorii. Am vrut să păstrez măcar o idee de normalitate cât mai mult timp cu putință, dar la felul în care stau lucrurile...

Întind mâna, și tremuratul ei l-ar da de gol și pe cel mai bun jucător de poker.

– Oh, mamă! începe Violet.

– Dumnezeuule, oftează și Thomas.

– Doamne, mamă! Îmi pare atât de rău! Aș fi vrut să ne spui... Dar credeam... Michael J. Fox nu are Parkinson? Și el e un actor perfect funcțional, câtuși de puțin pe moarte, spune Jane.

– Oamenii răspund în mod diferit la tratament. Doctorii mei spun că este un caz neobișnuit...

– Bine, atunci hai să vedem un alt doctor! spune Thomas. Ai cerut și alte opinii?

– De-asta nu am vrut să vă spun. Mi-am petrecut ultimii ani lăsându-mă înțepată și pipăită, încercând să găsesc un răspuns care să conducă spre un alt final. Dar nu există altul. Vocea mi se frânge în fața purului adevăr, a cursului sigur și inevitabil împotriva căruia am luptat în genunchii însângerați, doar ca să mă predau acum ca și cum nu i-aș fi ținut niciodată piept. Nu vreau să pierd timpul care mi-a rămas prin spitale, clinici și săli de așteptare, în timp ce voi trei căutați frenetic și cu disperare cine știe ce tratament imaginar. Aceasta este decizia mea. Diagnosticul meu nu intră în discuție.

– Ar fi trebuit să ne spui... te-am fi putut ajuta, insistă Thomas. Treaba asta nu te afectează doar pe tine...

– Ce putem face? întrebă Violet. Trebuie să existe ceva!

– Hei, ia stați puțin! îi întrerupe Jane. Deci tu ai Parkinson... Îmi pare rău, mamă, atât de rău, sincer... e îngrozitor. Dar ați spus că amândoi o să... stați așa! Tată, tu ce ai?

– Oh, Dumnezeu! O nouă expresie de groază îi acoperă chipul lui Violet. *Tu ce ai?*

Joseph mijește ochii, nedumerit.

– Ce am eu?

– Ai spus că o să vă puneți amândoi capăt zilelor, continuă Jane, stăpânindu-și emoțiile, ca un medic care studiază o fișă. Tu ce ai?

– Eu nu am...

– Tatăl vostru a luat decizia unilaterală că moartea mea o atrage după sine pe a lui. Dacă l-ați putea face să se răzgândească, v-aș fi sincer recunoscătoare. Eu am tot încercat.

– Evelyn! mă avertizează Joseph.

– Ce? exclamă Thomas, frecându-și fruntea. E clar, ați înnebunit amândoi.

– Ești perfect sănătos? îl întreabă Jane, cu voce seacă.

– Din câte știu.

– Și vrei să te omori pentru că moare mama?

– Aș prefera să trăim amândoi, dar mi-a explicat în mod clar că asta nu este o opțiune, spune Joseph, rănit și morocănos.

Acum, nu mai avem nimic după care să ne ascundem, toate cărțile sunt pe masă, am rămas fără nici un truc în acest număr de dispariție.

– Ce e asta? Un joc bolnav pe care v-ați hotărât să-l jucați? întreabă Thomas. Cine cedează primul? Pentru că vă putem spulbera cacealmaua chiar acum.

– Nu e o cacealma, spun eu.

Deja îmi doresc să pot da ceasul înapoi, să închei seara strângându-i cu putere în brațe, asigurându-i că vom fi acolo pentru ei, la fel ca întotdeauna – o minciună pe care să o cred doar prin puterea voinței. Ce n-aș da să fie adevărat!

– Din păcate, nici în cazul meu, adaugă Joseph.

Oare chiar ar putea să o facă? Oare putem vreunul din noi să mergem până la capăt? Să le spunem, da, să îndurăm greutatea durerii și a furiei lor, pe care le-am provocat-o doar cu câteva cuvinte... dar chiar să o *facem*?

– Nici măcar nu știu de unde să încep, spune Jane.

– Credeam că ai mai multă minte, tată! îl provoacă Thomas, uitându-se urât la Joseph.

– Thomas!

Tonul meu este ferm, dar nu aspru. Ne așteptam ca Thomas să reacționeze așa. Eram pregătiți.

– Nu mă lua cu *Thomas!* pufnește el. Cât egoism! Cum vă așteptați să le explice Violet și Jane așa ceva copiilor?

– Ne-am gândit la asta.

Tremuratul meu, la vedere acum, mă împiedică să dau o explicație mai lungă. Joseph îmi strânge iar mâna, cu putere, liniștindu-mă, și îi sunt recunoscătoare.

– Eu nu cred că ați făcut-o, strigă Thomas. Vă purtați ca niște adolescenți amorezați...

– Thomas, calmează-te! Nu pot să mă gândesc, îl întrerupe Jane și autoritatea de soră mai mare este mai puternică decât poziția pe care o ocupă el în lumea finanțelor.

Prima noastră născută! Mi-e greu să cred că ea, deși nu s-a măritat niciodată, ar putea fi în curând bunică la rândul ei. Fiica ei, Rain, a mărturisit că încearcă să rămână însărcinată. Un copil pe care s-ar putea să nu-l țin niciodată în brațe. Sentimentul de tristețe îmi străpunge inima. Mi-o imaginez pe Rain într-un pat de spital, cu nou-născutul cel rozaliu la pieptul ei, cu un scaun pe care ar fi trebuit să stau eu tras lângă pat și ea întinzându-mi strănepotul, ca să-l iau în brațe – doar că eu nu sunt acolo. Nu voi vedea niciodată această nouă viață, nu-i voi simți niciodată degețelele strângându-se peste ale mele, nu-mi voi vedea nepoata primind secretele care ne leagă pe noi toate, mamele. Mi-am ținut și eu copilașii la fel cum și-l ține ea pe al ei și ar trebui să fiu acolo ca să-i arăt cum, să ofer ochilor ei obosiți o clipă de răgaz în care să se închidă, să-i spun „Dă-mi mie copilul“, copilul pe care l-am iubit de când te iubesc pe tine, adică dinainte să ne fi întâlnit, toată viața mea și chiar mai mult.

Thomas își îndreaptă atenția spre sora lui mai mică.

– Violet, nu poți fi de acord cu asta!

Mai scundă decât frații ei, pentru că mi-a moștenit silueta mărunțică, în vreme ce Jane și Thomas sunt înalți ca Joseph, Violet îmi amintește de păpușile de porțelan pe care le iubea atât de mult în copilărie – cu părul ondulat, buzele pline și cu ochii strălucindu-i de lacrimi, cu o fragilitate frumoasă și palpabilă.

– Nu pot să-mi imaginez, vorbește Violet, dar vocea-i este firavă, nesigură. Dar nu cred că sunt egoști. Este devastator să mă gândesc la asta, dar este și... romantic, oarecum.

Thomas își acoperă nasul cu mâna. Stă cu capul plecat, cu ochii strâns închiși.

– Nu ești normală, știi asta? Își ridică privirea spre sora lui mai mare. Jane, vrei să fii tu vocea rațiunii?

– Nu pot nici măcar să încep să procesez toate astea.

Jane răsuțește o codiță de strugure între degete. Trage de ea, scoțând la iveală verdele crud de sub coajă.

Nu plânge și nu e furioasă. Încearcă să înțeleagă, dar detaliile n-o s-o ajute. O decizie ca aceasta îi este mult prea străină, de neconceput – gândul de a iubi atât de mult pe cineva o sperie.

– V-ați pierdut amândoi mințile!

Thomas clatină din cap cu o expresie întunecată.

Joseph deschide gura să-i explice, dar îl întrerup, încercând să revin la subiectul inițial.

– În mod clar, sunteți supărați și vă înțelegem.

Chiar în timp ce vorbesc, știu că este nepotrivit, dar mintea mi se încețoșează, nu poate găsi cuvintele pe care le-am exersat împreună cu Joseph, explicația care să îi aline, care să le aducă liniște, în ciuda tristeții.

– Supărați? Este o nebunie! Nu puteți face asta.

Vocea lui Thomas i se oprește în gât.

Continui, simțind cum mă pierd în timp ce vorbesc.

– Sunt multe de asimilat și veți avea cu toții nevoie de timp. Dar, momentan, aveam nevoie să știți. Nu mai e nimic altceva de discutat.

Joseph încuviințează din cap. Îl simt privindu-mă. Întotdeauna a sesizat cea mai mică schimbare în starea mea de spirit. Fruntea lui se înmoaie în centru când citește ce nu pot să ascund. Stomacul mi se strânge. Ceea ce acum câteva zile era doar ipotetic s-a pus acum în mișcare. Momentul a fost stabilit, clepsidra – întoarsă. Nu mai am prea multe de dat, curajul pe care l-am adunat cu efort o să mă părească dacă mai trag de mine, determinarea începe să mi se pară falsă și să se spulbere când privesc în ochii copiilor noștri.

Seara aceasta nu face excepție, și Joseph știe ce-mi trebuie, fără să fie nevoie să-l rog.

– Sperăm ca într-o zi să puteți înțelege și ca până atunci să aveți încredere în noi și în hotărârea noastră.

Îmi lasă mâna și se ridică, marcând finalul discuției.

– Așadar, așa stau lucrurile, nu? Gata, nu mai e nimic de discutat? Trebuie doar să avem încredere în voi?

Thomas fierbe de furie. Se uită la surorile lui, cerându-le să-l susțină, dar, cel puțin deocamdată, nu mai e suficient foc rămas pentru a asedia castelul. Violet pare învinsă. Jane, o statuie de gheață.

– O să pierzi trenul, spune Joseph, cu voce blândă.

Thomas deschide și închide gura și urmează câteva clipe în care pare că s-ar putea să protesteze sau să spună mai multe. Încăperea e învăluită într-un fel de ceață, ca și cum am avea cu toții același vis care pare extrem de real. Thomas își pune sacoul pe braț și iese în vestibul. Joseph se duce după el, iar Jane și Violet se ridică. Vraja s-a rupt.

Dintr-odată, pare extrem de târziu. Valurile se rostogolesc la nesfârșit – se aud din nou în spațiul pe care-l umpluseră protestele copiilor noștri. Nu pot să mă simt rănită că Thomas nu m-a sărutat pe obraz și nici nu și-a luat la revedere. Ne-am făcut-o cu mâna noastră. Și totuși, inima mi se strânge în timp ce-l privesc îndepărtându-se.

Jane începe să strângă vasele și-i fac semn să nu se deranjeze. Mă ignoră și le duce în bucătărie.

Violet se afundă lângă mine pe canapeaua cu două locuri, strângându-și picioarele sub ea asemenea unui copil.

– Îmi pare atât de rău, mamă! Pentru că ai trecut prin tot ce-ai trecut, pentru tot ce ai îndurat. E îngrozitor. Aș vrea să fi știut... dar nu face asta, te rog!

Văd panica strecurându-se, făcându-și loc prin tristețea ei, și sentimentul de vinovăție pe care l-am ținut cu greu sub control începe să se ridice la suprafață. Cum să le explic că moartea este ultimul lucru pe care mi-l doresc?

– Aș vrea să fie atât de simplu.

Lacrimile mi se scurg acum repede pe obraji. O iau în brațe, îngropându-mi emoțiile în cărlionții ei. Îl aud pe Joseph adresându-i o ultimă rugămintă fiului nostru.